

ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ Προσκύνημα, ὑπὸ Δ. Γρ. Κημπούρογλου.
— Νέα βιβλία: Ἰαυβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι, ὑπὸ Μπόέμ.— Τὸ νεώτατον ἔργον τοῦ Ἰψεν: Ἰωάννης Γαβριήλ Βόρκεμαν.— Εἰσαγωγή εἰς τὰς νεφέλας τοῦ Ἀριστοφάνους, ὑπὸ Θ. Ν. Φλογαίτου.— Ἕλληνες καλλιτέχναι: Νικόλαος Βισκόνης, ὑπὸ Σπ. Δὲ Βιζζή.— Ἐκ τοῦ κόσμου τῶν ὀνείρων: Ὁ πρῶτος Καλλιτέχνης, ὑπὸ Ἡλίου Ι. Οἰκονομοπούλου.— Ἀθηναϊκά χρονικά.— Ἐβδομαδιαία φιλολογικὴ ἐπιθεώρησις.
Εἰκόνες: Ὁ ὕπνος τοῦ ἰταλοῦ ζωγράφου *Fra Angelico*.

ΕΤΟΣ Β΄.

Ἀθῆναι τῆ 19 Ἰανουαρίου 1897

ΔΙΚΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΛΑΝΔΡΙΝΟΣ

ΑΡΙΘ. 3

Ἐκδίδεται κατὰ Κυριακὴν

ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

“ΙΑΜΒΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΙΣΤΟΙ,”

Ο κ. Κωστής Παλαμᾶς ὡς ποιητῆς καὶ κριτικῆς ἐν ὀλίγοις.

Κυριακή: Μεταξὺ μίας καὶ δύο μετὰ μσημβριῶν. Χειμωνιάτικη ἡσυχία. Νὰ περιστασιᾶν νὰ ἐνθυμηθῶν εἰ πολῖται ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἀρχαιογενεῖς ἐν Ἀθήναις.

Ἡ Ἀκρόπολις αἰσθάνεται ἤδη τὸ βάρος των... Κατερχόμενοι εἰ φιλόδοξοι ἐπισκέπτονται τὸ ὑπὸ τὸν πρό τινος χρόνου κρημισθέντα προμαχῶνα τοῦ Ἀνδρούτσου (διὰ τὴν ἐκρημνίσθη ἀρά γε; !) ναῖδιον τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων τινὲς δὲ βλέποντες ἐκεῖ που νοπᾶ ἀνασκαφῶν χῶματα ἀποτολμῶσι ν' ἀνέλθωσι μέχρι τοῦ σπηλαιῶ του Ἀπόλλωνος.

Τέσσαρες νεανίαι, σπουδασταί, θέτουν εἰς τὴν ζυγαρίαν τῆς ἐπιτησείας των τὸν κόπον τῆς ἀναβάσεως καὶ τὴν πρὸς τὴν ἄγνωστον καὶ γοητευτικὴν ἀρχιότητα ἀγάπην.

— Τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ Ἀπόλλωνος! ὅχι τοῦ Πα-ός, εἶναι τὸ σπῆλαιον!... λέγει ὁ εἰς μετὰ προφανοῦς ἐνδιαφερόμετος, νὰ!... βλέπετε τῆς τρυπαιῆς; ἐκεῖ μέσα ἔθετον διάφορα ἀναθήματα. Ἐμπρός!... μ' ἕνα φρύσμα! ὄλοι ἀπάνω!...

— Καλὰ ἀδερφέ! δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μᾶς βγῆ καὶ ἡ ψυχὴ μᾶς! νὰ πᾶμε, ἀξίζε! νὰ πᾶμε, μὰ ἀγάλλω-ἀγάλλω.

Εἶπεν ὁ δευτέρου τραβῶν τὸν πρῶτον ἀπὸ τὸ μανῆκι καὶ κόπτων τὴν σφᾶραν του.

Ὁ τρίτος ἐτοιμάζεται ν' ἀνέλθῃ καὶ αὐτὸς χωρὶς νὰ ἐκστομίση λέξιν ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀποδοκιμασίας.

Ἄλλ' ὁ τέταρτος ἐξαγγιεύεται.

— Ὦ ἀδερφέ καὶ εἰς! δὲν πᾶμε λίω νὰ κάνωμε κανένα τάβλι; πῶς τὰ συγγαίνομαι αὐτὰ τὰ πράγματα! ἰδῶ μὲ στενοκοιτῶν, νὰ εἶδῶ!...

Καὶ ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στομάχου, κατακίτρινος ἀπὸ ἀγανάκτησιν. Ἐν τούτοις ἠναγκάσθη καὶ αὐτὸς μεθ' ὅλας τὰς μεμφμοριῶν καὶ τὸ κεραυνόβλημά του κατὰ τῆς ἀταράχου ἀρχαιότητος ν' ἀνέρχεται σιγᾶ-σιγᾶ μετὰ τῶν ἄλλων, προηγουμένων κατὰ βήματά τινα.

Σκυφτὸς-σκυφτὸς ἀνέβαινε κατόπιν των ἑνας γερούλης. Οἱ νεανίαι ἐφθασαν πρὸ τοῦ σπηλαιῶ καὶ ἡ συζήτησις ἐλάμβανε διαστάσεις καυγᾶ.

— Λοιπὸν!... ἐφῶναξεν ὁ μισάρχαιος, τί διάβολο μ' ἀνέβασατε ὅω πάνω; τί νὰ ἰδῶ; χῶματα καὶ τρυπαιῆ!... ὄχ ἀδερφέ!...

— Γράμματα! γράμματα!... — φωνάζει ὁ ἐνθουσιώδεστερος τῶν λοιπῶν εἰς τὸν ἦχον τοῦ θάλαττα! θάλαττα!... δεικνύων μὲ τὸ δάκτυλόν του τὴν ἐπὶ τοῦ βράχου ἐπιγραφὴν—Γράμματα!... νάτα μωρέ!... Α... Α... ΔΕ... ΔΕ... ΕΙ... ΕΙ...

— Ἀδέλιος!... — τοὺς φωνάζει ὁ δευτέρου καὶ γελοῦν πάντες, ὡς καὶ ὁ θυμωμένος, διὰ τὸ λογοπαίγνιον.

Συζήτησις διὰ τὴν ἐπιγραφὴν.

Ὁ μισάρχαιος ἐτοιμάζεται νὰ ἐκστομίση τὴν ἐπισημοτέραν τοῦ ὑβριολογίου του λέξιν.

Ἄλλ' ὁ Γερούλης κατῶρθωσε νὰ φθάτῃ καὶ αὐτὸς· ἔβγαλε τὸ καπέλο του, ἐπλησίασεν, ἐπλησίασε καὶ ἐφίλησε τὴν ἐπιγραφὴν.

— Ἀρχῶν Ἐρρῆντιος Δεξιππος! — ἀνέγνωσε συγκεκνημένος— Προσκύνημα, προσκύνημα τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ γίνῃ ἡ νῆξ αὐτῆ ἐπιγραφῆ!...

Καὶ ἤρχισε νὰ κατέρχεται τρικλιζῶν.

[Ὁ Ἀθηναῖος, Ἀρχῶν καὶ ἱστορικὸς, Δεξιππος τῷ 267 μ. χ. ἐπὶ κεφαλῆς δισχιλίων πολιτῶν, ἐπιπεσῶν ἀπεγνωσμένως κατὰ τῶν κατεργασίων τὴν πόλιν καὶ θροῦντων τὴν Ἑλλάδα Γόθων κατεστρεφέν αὐτοῖς].

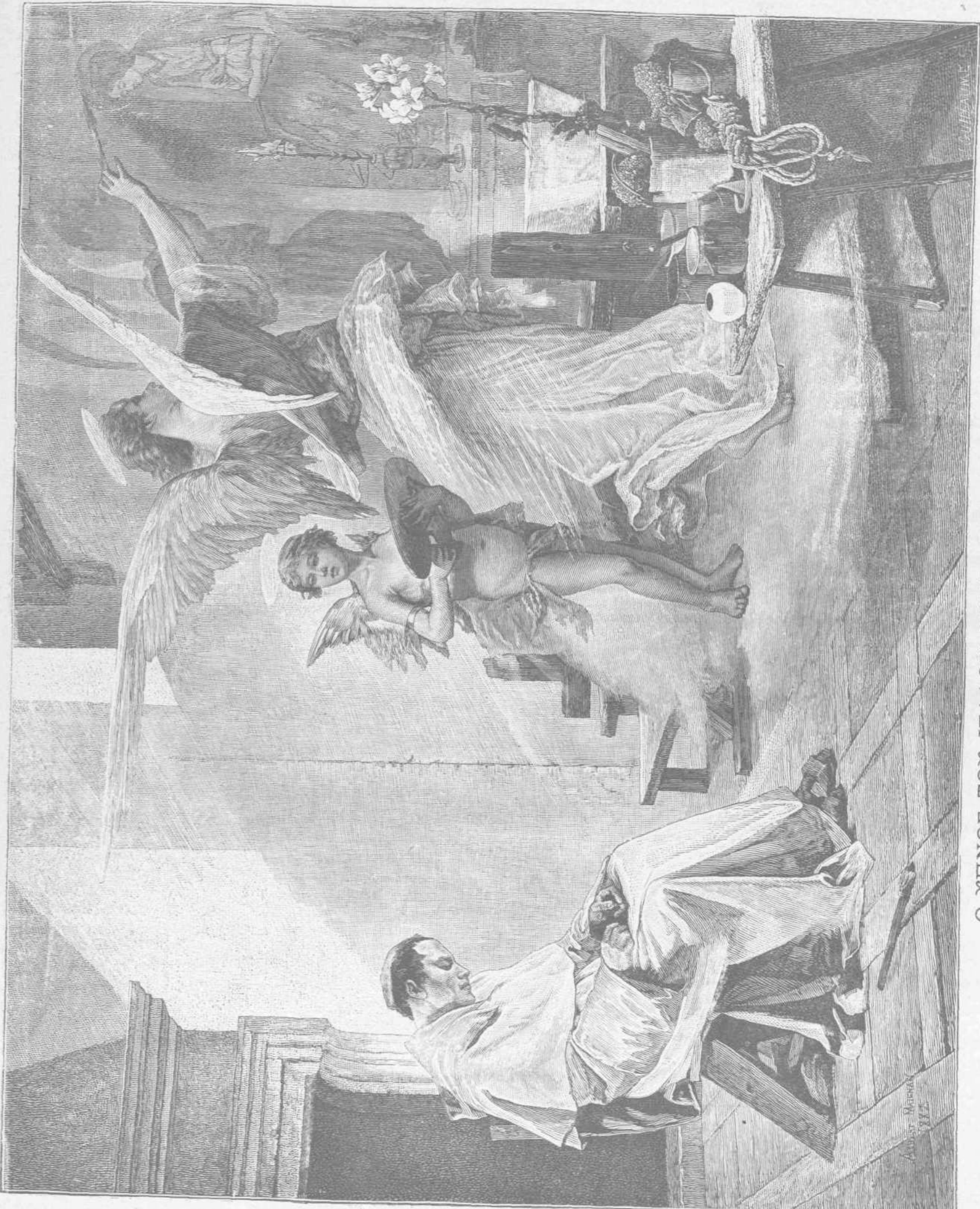
— Προσκύνημα, προσκύνημα!... — ἀνεφώνησεν ὁ φίλος τοῦ παρελθόντος νέος.

— Ἐρρῆντιος Δεξιππος!... — ἀνέγνωσαν καὶ οἱ τέσσαρες πλέον, παρατάξαντες τὰς κεφαλὰς των ἐγγὺς τῆς ἐπιγραφῆς.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Ο κ. Κωστής Παλαμᾶς ἔσχε τὴν κλισύνῃ νὰ μοῖ στείλῃ τοὺς «Ἰάμβους καὶ Ἀναπαιστους», τὸ νέον βιβλιαράκι του, περὶ οὗ ἀρκετὸς λόγος ἐγένετο μετὰ τῶν γνωστῶν λογίων μας, τῶν ἀγνώστων λογίων μας, τῶν γνωστῶν, καὶ ἀγνώστων τῶν πολλοῖς ρατέ, καὶ πλέον οὐ. Διότι τὸ ἐκ 45 σελίδων ἀποτελούμενον αὐτὸ βιβλιαράκι δὲν εἶνε τοιαύτης ὕψης, ὥστε ἀναγκάσις νὰ ἐξεγείρῃ παρ' ἡμῖν πολὺν θόρυβον. Εἶνε ὀλίγοι στίχοι ἐνός ποιητοῦ, καὶ στίχοι, οἵτινες ἔχουν τὸ εὐτύχημα κατὰ τινὰς, τὸ αὐτύχημα δὲ κατ' ἐμὲ, νὰ μὴ ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ πλῆθος, καὶ ἔχουν ἐν ἀκόμῃ χαρακτηριστικὸν ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς μετὰ τὴν αὐτὴν καὶ διὰ τοὺς δύο ἀσάφειαν. Διὰ τοῦτο ἀφοῦ ἐφυλλομέτρησα τὸ βιβλιαράκι αὐτό, καὶ ἀφοῦ τὸ ἰδιάξασα κατόπιν, ποῖα τις λύπη μὲ κατέλαβε, καὶ μὴ ἔγνωστος ἐπιθυμία μου ἦλθε, ποῦ ἠθέλησα νὰ μὴ τὸ εἶχα διαβάσῃ σχεδόν. Ὅμιλῶ πάντοτε ὄχι μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ τεχνικροῦ, ὅπερ δὲν κέκτημαι καθόλου, ἀλλὰ μὲ τὴν εὐσυνειδήσιαν ἀναγνώστου ἐξωτερικεύοντος τὰς ἐντυπώσεις του ἐξ ἀναγνώσεως. Καὶ ἐλυπήθην τότε κυρίως διὰ δύο πράγματα. Διὰ τὸ ἀπ' ἐνός ἡ φύσις νὰ μὲ πλάσῃ τόσο ἀτελεῖ αἰσθητικῶς, ὥστε νὰ μὴν εἴπωρῶ ν' ἀντιλαμβάνωμαι τῶν ὄνειρων ἐνός ποιητοῦ ὡς τὸν κ. Παλαμᾶν, καὶ διὰ τὸ εἶδῃ τοῦ κ. Παλαμᾶς ν' ἀρέσκειται νὰ τυραννῆ μερικὸς ἀναγνώστης του, τῆς κατωτέρης βαθμίδος, μετὰ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ἡ ἰδική μου ἀτελεῖ ἀντίληψις, καταδασκάζων καὶ στρεβλῶν τὴν ἀρμονίαν καὶ τὰς ἐνοσίας τῶν στίχων του ἐπιτήδες δι' ἡμᾶς τοὺς ὀλίγους πωχρῶς τῷ πνευματικῷ ἀναγνώστῃ του ἐν μέσῳ τῶν διακεκριμένων ἐκλεκτῶν, οἵτινες τόσο γενικώτατα τὸν νεώθου, καὶ φυσικὰ καὶ τόσο γενικώτατα τὸν θαυμάζου.

Καὶ δὲν εἶνε μόνον εἰς τὰ ποιήματά του, ποῦ φαίνεται τόσο ἀνοικτήρων ὁ κ. Παλαμᾶς πρὸς τοὺς ἀναγνώστας του. Ὡς γνωστὸν ὁ κ. Παλαμᾶς ἐγράψε καὶ γράφει κριτικὰ ἄρθρα καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἤ ἀριστοτεχνικῆς ἐκείνης εἰς πολλὰ μελέτης περὶ αὐτοῦ τοῦ Μητσάκη, τῆς φωτεινοτάτης αὐτῆς ἐκδηλώσεως τῆς κριτικῆς βαθμίδος. Καὶ εἰς τὰς κριτικὰς του διακριτὰς ὁ κ. Παλαμᾶς παρουσιάζει τὴν αὐτὴν καὶ περισσοτέραν ἴσως ἀσπλαγχτίαν πρὸς τοὺς ἀναγνώστας του. Ὅσα κριτικὰ ἄρθρα ἐδημοσίευσεν μέχρι τοῦδε δὲν διερμηνεύουν ταῦτα εἰμὴ τὰς ἀτομικὰς σκέψεις καὶ ἀρχὰς ἐνός ἀνθρώπου, παρὰ τ' ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς εὐρείας, τῆς γενικῆς, τῆς ὀξείας, τῆς ὀρθῆς ἀντιλήψεως ἐνός ἀληθοῦς κριτικοῦ νοῦς. Τὰ κριτικὰ ταῦτα ἄρθρα ἤρχισαν ἀπὸ τὸν μακαρίτην Καλθὸν καὶ κατέληξαν εἰς τὸν κ. Καρκαβίτσαν. Καὶ ξανάρχισαν πάλιν ἀπὸ τὸν Βαλαωρίτην καὶ κατέληξαν εἰς τὸν κ. Καρκαβίτσαν. Καὶ ξανάρχισαν πάλιν ἀπὸ τὸν Σουρῆν καὶ κατέληξαν πάλιν εἰς τὸν κ. Καρκαβίτσαν. Ἄπαν τὸ κριτικὸν milieu τοῦ κ. Παλαμᾶ περιερίζεται οὕτω. Δι' αὐτὸν δὲν ὑπῆρξαν πλὴν 2, 3, 4 τὸ πολὺ ἄνθρωποι ποῦ ἐγράψαν καλὰ, δι' αὐτὸν δὲν ὑπῆρχον σήμερον ὁ κ. Καρκαβίτσας καὶ πάλιν ὁ κ. Καρκαβίτσας, ὅστις μόνος ξέροι νὰ γράψῃ π. χ. ἑλληνικὰ διηγήματα. Πλήρης ἀποκλειστικότης, λοιπὸν, ἀτομικισμὸς, ὕψωμα παντίνας μίας στενῆς κλίμας, περιορισμὸς σκέψεων καὶ ἰδεῶν, φροστανέλλα, τσοπάνος, τσαρούγια, λαγγάδια. Ἡγησώ, ἀγράμπελη, οὐρανπεριγυμένη, ὁ Φαῖβος, ἡ Ἀρμονία, ὁ Καρκαβίτσας, ὁ Γάικας καὶ ὁ Παῦλος. Ἄλλη φιλολογικὴ ζωὴ δὲν ὑπῆρξεν, οὔτε ὑπάρχει διὰ τὰ κριτικὰ ἄρθρα τοῦ κ. Παλαμᾶ. Κλεισμένος εἰς τὸν στενὸν κύκλον τῶν ἀρχῶν τοῦ κριτικῆς, δὲν ἔχει τὴν ἐυνομίαν, ἢ μάλλον τὴν ἰδιοφυίαν νὰ διαβάσῃ καὶ μερικὰ ἄλλα πράγματα ἐκ τῶν γραφομένων σήμερον, νὰ τὰ ψυχολογήσῃ κομμάτι, νὰ θελήσῃ μὲ καλὴν θέλησιν νὰ τὰ ἐννοήσῃ, νὰ ἴδῃ, ὅτι εἶνε σπαρταριστὰ παρμένα ἀπὸ τὴν πραγματικότητά, ἀπὸ τὴν ζωὴν αὐτὴν, πρὸ τῆς ὁποίας διέρχεται μὲ κλειστάς αἰσθήσεις, μὲ κλειστοῦς ὀφθαλμοὺς, ὡς μὲν ἐπιτραπῆ νὰ εἴπω, ἡ κριτικὴ ἀντί-

Ο ΥΠΝΟΣ ΤΟΥ ΙΤΑΛΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΦΡΑ ΑΝΓΕΛΙΟ

